

*

Neochakvanijat kraj na Anika izmeni grada iz osnovi. Sled takova bezredie i razruha, byrzinata, s kojato v gradcheto se vryshtashe starijat red, izglezhdashe neverojatna. Nikoj ne se pitashe kak se beshe pojavila тази zhenа, zashto beshe zhivjala, kakvo iskashe. Beshe vredna i opasna, i segа e ubita, zarovena, zabravena. Gradcheto, v koeto se beshe narushil normalnijat zhivot i koeto vremenno beshe svelo glava, mozhe otnovo, po staromu, uvereno da si poeme dyh, da spi spokojno, svobodno da gleda. Ako pak se pojavi njakakva takava ili podobna napast – а shte se pojavi vse njakoga, gradcheto otnovo shte se bori i shte si meri silite e neja, dokato ne ja slomi, dokato ne ja pogrebe i zabravi.

Salko Hedo vodeshe sledstviето po ubijstvoto. Kogato razpityaha Jlenka, Saveta i onaja ciganka, zaptietata gi biha, bez da ima nuzhda, zashtoto vsjaka ot tjah kazvashe taka i taka istinata. Anika тази sutrin iskala da ostane sama i “izchistila” napylnо kyshtata. Ne samo che ne pusnala nikogo v kyshti, ami izpratila cigankata i Saveta vyv Vuchine pri njakoja si Kristina, otkydeto ne mogli da se vyrnat predi objad, а na Jlenka naredila da ide v gradinata pod baira, da ponabere zelen bob i da ne se vryshta, dokato ne ja povika tja.

Cigankata razkaza kak syshtata onazi privecher, kogato zanesla otgovora na Mihailo, che mozhe da dojde, otishla, po narezhdane na Anika, pri Lale i mu kazala:

- Anika ti zarychva na vsjaka cena da otidesh pri neja utre sutrinta, kolkoto se mozhe po-rano.

Lale nishto ne i otgovoril.

Zashto Anika izvikala brat si, s kogoto inache ne se sreshtashe, tochno тази sutrin, kogato e trjabvalo da dojde pri neja Mihailo? Dali e bilo sluchajno? Ili e gotvela njakakva klopka i

iznenada? I koj ot tjah dvamata e mogyl da ubie Anika? Vsichko tova cigankata ne mozha da izjasni, kakto i nito Jelenka, nito Saveta, zashtoto s tjah tja govoreshe malko i nikoga ne im razkrivashe namerenijata si.

Jelenka mozha da kazhe edinstveno, che ot baira, kato gledala ot ljubopitstvo koj vliza v kyshtata i koj izliza, pyrvo vidjala kak Lale vljazyl i sled izvestno vreme iztichal ot kyshtata. Ne se uchudila ot tova, zashtoto znaela, che mladezhyt e smahnat. Malko sled tova vljazyl Mihailo: toj ostanal oshte po-malko ot Lale i izljazyl sys spokojna krachka. Makar che bila ljubopitna kakvo pravi Anika тази sutrin s brat si, s kogoto e skarana, i s Mihailo, kojto inache nikoga ne idva pri neja, Jelenka ne posmjala da sleze ot gradinata, dokato ne ja izvikat. Iztichala, chak kogato chula pisycite na njakakva starica, kojato kato predlagala po kyshtite platno, se otbila sluchajno i se natyknala na Anikinija trup.

Ot seljani se uzna, che Lale bil vidjan nad Dobrun, po pytja, kojto voda kym Uzhice, dokato za Mihailo se znaeshe, che e trygnal v protivnata posoka, po saraevskija pyt. Nozhyt, s kojto beshe ubita zhenata ne se otkri nikyde.

Vsichko beshe nejasno, obyркano i bez izgledi da se izjasni. I vsichko tova beshe dobre doshlo za Hedo kolkoto se mozhe po-skoro da prikljuchi i prekysne sledstviето, koeto ne uspjа nishto da razkrie i potvyrdi i koeto, vprochem, ne beshe nuzhno na nikogo, nito njakoj go beshe iskal.

Kajmakaminyt prekara dve-tri sedmici v Plevlja pri rodnini, a sled tova se vyrna vyv Vishegrad i prodylzhi zhivota si otpredi i ot kraj vreme, za radost na sebe si i na drugite. Naistina, sednal v gradinata si, s nargile, zagledan v byrzata voda, toj misleshe ponjakoga za vlahinjata ot Mejdan. "Chudno! Ot tolkova hubost nishto ne ostana". Gore-dolu tova beshe predmet na razmishlenijata mu. No smjatashe, che v gradcheto njama nikoj, s kogoto da si struva da razgovarja za tova.

I vsichki ostanali ot gradcheto byrzo se syvzemaha i priemaha predishnija si otkoleshen oblik. Zhenite sa po-veseli, myzhete – po-mirni.

Sinyt na chorbadzhi Petar Filipovac, se sdobri s bashta si. Otpusna glava izvednyzh i naedrja, ostavi si njakakvi tynki i dylgi mustaci, krakata mu se ogynaha v kolenete i taka se tytri iz grada. Cjal se otdate na rabota. Sled Koleda shte go ozhenjat. (“Dushichkata mu shte vzema” – kazva gluho i navyseno chorbadzhi Petar na prijatelite si).

Edinstven ot vishegradchani, chorbadzhi Petar Filipovac sedi mrachen i nachumeren v djukjana si, kakto i predi. Vytreshno iskreno syzhaljava Mihailo, strannija mladezh, kojto sigurno e imal skrita goljama myka. A kogato pred nego se govori za tova kak gradcheto shtastlivo se otyrva ot napastta na Anika, samo mahva s ryka:

- Tja i myrtva shte ni trovi, ot dnes, che do sto godini. Sto godini trjabvat da se utalozhi otrovata ò.

No toj e edinstvenijat, kojto se dyrzhi i govori taka. I pri dobrunskija pop neshtata se obyrnaha na dobre. Sled smyrтта na Anika Jaksha poiska da premine v Syrbija, no po pytja uzna, che bashta mu umira. Izvednyzh se reshi. Prez noshtta pristigna v Dobrun i se vturna napravo v stajata na bolnija, celuna ryka i poluchi oproshtenie i blagoslovija. Bashta mu vednaga go izprati v Tyrnavci, dokato rabotite mu se opravjat i zabravjat. Malko sled tova popyt se syvze dotolkova, che mozha da jahne konja i da otide do Vishegrad. Tuk razbra, che kajmakaminyt i ne misli da presledva Jaksha i che Hedo se pravi, sjakash ne znae koj e streljal po kajmakamina. Vsichko se zabravi po mylchalivo syglasie i vsichko se urezhdashe kato po chudo. Jaksha se ozheni sledvashtoto ljato i popyt dozhiveja oshte da se zapopi sinyt mu i da go smeni v dobrunskata enorija.

Lalevata hlebarnica i kyshtata na Kyrnoelac vze obshtinata i gi dade pod naem. Sega tuk zhivejat i rabotjat drugi

hora. Rjadko njakoj si spomnja decata na Andzha Vidinchankata. I samija Mihailo zapochvat da zabravjat. Edinstveno njakogashnijat mu chorbadzhija i ortak Nikola Subotich chesto si spomnja za nego. Otkakto zagubi Mihailo, trjabvashe otnovo da se vyrne vyv Vishegrad, zashtoto njamashe nikogo, kojto da go zameni. Po-malko pytuva i po-malko igrae na komar. Izglezhda, che go jade njakakva bolest i silite mu go napuskat. Segaj otiva pri chorbadzhi Petar Filipovac na razgovor. Chesto, privecher, kogato premine zhegata, i chorbadzhi Petar idva pri nego. V golemija hubav dvor postilat kilimche, sred chimshirite, nad cheshmata. Tuk v razgovora, na rakija, vseki pyt pomenavat Mihailo.

- Propadna chovekyt sjakash v mytna voda – govori chorbadzhi Nikola, s dylbok, drezgav glas, – a sin da mi beshe, struva mi se, njamashe poveche da go zhalja.

I blagoslavja po sto pyti solta i hljaba, kojto zaedno sa jali. V krajcheca na okoto mu blesti edna nepodvizhna iskra. Tova, e sylza, kojato nikoga ne se otronva i vseki pyt neizmenno bljasva, kogato stane duma za Mihailo, sjakash vinagi e syshtata.